

його інфраструктури. Запропоновані основні шляхи розвитку інфраструктури органічного ринку України. Визначено основні завдання держави у цьому процесі.

Ключові слова: органічне виробництво, органічний ринок, інфраструктура, держава, виробники, споживачі.

Pohoretsky M. Bruch O. Bernatska I. State and prospects of infrastructure development of the organic market of Ukraine

The organic market of Ukraine and its infrastructure was analysed. The basic trends of the global organic market and its infrastructure was analysed too. The basic ways of developing organic market infrastructure in Ukraine was proposed. The main task of the state in this process was determined .

Key words: organic farming, organic market, infrastructure, government, producers, consumers.

Погорецкий М., Брух А., Бернатская И. Состояние и перспективы развития инфраструктуры органического рынка Украины

Осуществлен анализ развития органического рынка Украины и его инфраструктуры. Проанализированы основные тенденции развития мирового органического рынка и его инфраструктуры. Предложены основные пути развития инфраструктуры органического рынка Украины. Определены основные задачи государства в этом процессе.

Ключевые слова: органическое производство, органический рынок, инфраструктура, государство, производители, потребители.

Стаття надійшла 15.03.2017

УДК 338.35

ФОРМУВАННЯ РИНКУ КОМБІКОРМІВ

*І. Іваницький, к. е. н., Т. Пасічник, к. ф.-м. н.
Львівський національний аграрний університет*

Постановка проблеми. Оптимізація кормової бази тісно пов'язана з виробництвом і використанням комбікормів. Інтенсивний розвиток тваринництва можливий за умови, коли все або майже все зерно, яке використовують для потреб тварин, згодують у переробленому вигляді. Комбікорми на відміну від інших сипучих кормів становлять суміш різних за своїми хімічними і фізіологічними властивостями подрібнених компонентів рослинного, тваринного і мінерального походження. Складена за науково обґрунтованими рецептами, вона передбачає найбільш доцільну сукупність компонентів, за яких найкраще використовуються поживні речовини. Сучасні рецепти комбікормів дають змогу балансувати раціони великої рогатої худоби, свиней і птиці за 20–30 показниками поживності. За повнішого задоволення потреб тварин у життєво важливих елементах поживності продуктивність їх зростає на 15–20 % порівняно з використанням простих зернових сумішок [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням технології виробництва і використання кормів, їх класифікації за походженням, поживністю та значущістю приділено значну увагу у багатьох працях А. Бабича, М. Карпуся, О. Козаченко, В. Перегуди, П. Саблука, М. Таранова, В. Чумаченка та інших учених у сфері кормовиробництва та годівлі сільськогосподарських тварин і птиці.

Постановка завдання. Комбікормова галузь характеризується масштабами виробництва і виготовляє продукцію, яка відіграє провідну роль у розвитку тваринництва. Тому розвиток комбікормового виробництва є дуже актуальним. Метою нашого дослідження було вивчення сучасного стану комбікормового виробництва, чинників підвищення ефективності виробництва кормів, змін на ринку виробництва комбікормів, прогнозування розвитку комбікормового виробництва в сучасних умовах. Виробництво комбікормів на сучасному етапі зосереджено на підприємствах, що входять до складу великих агрохолдингів і мають власні тваринницькі комплекси, які забезпечують їм стабільний збут. Технічний стан комбікормових підприємств не можна вважати задовільним через фінансові труднощі як у галузі загалом, так і самих цих підприємств та машинобудівних заводів, через відсутність економічно обґрунтованих механізмів його покращання.

Виклад основного матеріалу. Станом на 1990 рік комбікормова промисловість майже повністю забезпечувала кормами тваринництво і птахівництво. Лише на міжгосподарській основі працювало понад 450 комбікормових заводів, що не тільки подрібнювали зерно, а й збагачували його комбікормовими домішками. Недооцінка економічної ролі комбікормової промисловості в АПК призвела до руйнації потужностей цієї галузі. Це відразу позначилося на ефективності господарської діяльності підприємств АПК. Щоб забезпечити повноцінність кормів для різних вікових груп та видів тварин і достатню ціну, передусім потрібно відроджувати комбікормову промисловість на базі сучасних технологій [2].

Виробництво комбікормів є проміжною ланкою виробничого ланцюга: постачальник сировини – переробник – споживач. Тому комбікормова промисловість – одна з основ забезпечення населення м'ясною продукцією. Сьогодні особливо актуальними є дослідження і пошук шляхів підвищення економічної ефективності функціонування підприємств комбікормової промисловості. Зростає потреба у застосуванні комплексного підходу до формування нових мобільних невеликих та ефективних підприємств, що займаються виготовленням комбікормів.

Розвиток комбікормової галузі – невід'ємна умова розвитку тваринництва. Підвищення ефективності є економічним наслідком процесу безперервного удосконалення факторів виробництва. Виходячи з того, що поєднання і взаємозв'язок основних складових, резервів, напрямів та чинників підвищення ефективності розвитку комбікормової промисловості можна вважати шляхами її зростання, зауважимо, що приросту кінцевих результатів виробництва належить досягати за рахунок збільшення основних його факторів та підвищення їх віддачі [3].

Найважливіше завдання розвитку галузі полягає у відновленні й удосконаленні виробничо-господарських зв'язків та економічних відносин як із постачальниками, так і зі споживачами комбікормів. На новий рівень має бути піднята економічна інтегрованість усіх учасників виробничого ланцюжка, взаємна їх зацікав-

леність в цілях створення умов для збільшення випуску кінцевої продукції. Саме на виконання цього завдання належить передусім націлити економічну стратегію розвитку ринку комбікормів. Розвиток виробництва кормів буде пропорційний зростанню потреб тваринництва. У сучасних умовах виробникам комбікормів необхідно знаходити будь-які форми інтеграції з виробниками тваринницької продукції. Це пов'язано з тим, що лівова частка споживаних у країні комбікормів припадає на сільське господарство. Забезпеченість високоякісними комбікормами багато в чому визначає рівень розвитку та економіку цього напрямку, оскільки в структурі собівартості тваринницької продукції вартість кормів сягає 65–75 %. Тому комбікормова галузь є важливою ланкою в розвитку агропромислового комплексу країни [4].

Економічна стратегія розвитку комбікормової промисловості будь-якого регіону повинна бути спрямована на вирішення питання розвитку виробництва для збільшення випуску кінцевої продукції. Кормовиробникам необхідно налагоджувати співпрацю з тваринницькими комплексами, адже годування комбікормами є для них економічно вигідним. Розробка стратегії розвитку підприємств має спиратися на економічну оцінку виробничої діяльності господарюючих суб'єктів. В умовах всезростаючого дефіциту ресурсів та збільшення їх вартості необхідно враховувати й ефект від їх вивільнення. Господарський механізм підприємств повинен розвиватися безперервно, плавно і без різких змін. Основи стратегії ефективного функціонування підприємств – галузі регулювання вартості комбікормів через підбір інгредієнтів; виробництво комбікормів, різних і за якістю, і за вартістю за рахунок розробки рецептури та різних обсягів виробництва [5]. Безпеку продуктів харчування гарантує дотримання технологічного регламенту на кожному етапі виробництва, контроль якості сировини та готової продукції, рівень кваліфікації персоналу та ін.

Перспективною та незаповненою нішею для кормовиробництва залишаються індивідуальні господарства населення. На сьогодні там усе ще вирощують значну кількість худоби, птиці та свиней на незбалансованих раціонах. Негативним фактором, що стримує розвиток цього ринку, є низька культура споживання комбікормів. Тому популяризація знань щодо складання рецептур для різних груп тварин і птиці, розрахунку конверсії корму, скорочення термінів вирощування – одне з актуальних завдань, яке потрібно виконати найближчим часом.

Висновки. Основою продовольчої безпеки є формування таких економічних механізмів, які б забезпечили сталий розвиток агропромислового комплексу. Сучасний стан розвитку комбікормової промисловості вимагає переходу на вищий рівень виробництва, значного розширення асортименту і поліпшення якості продукції. Широке застосування повинні знайти і нові технологічні процеси, спрямовані на поглиблену переробку сировини у виробництві кормів.

Бібліографічний список

1. Александрова М. В. Моделирование и анализ рынка комбикормов / М. В. Александрова, Л. Т. Печеная, А. А. Блюмин // Комбикорма. – 2000. – № 3. – С. 24–29.
2. Дичаковська В. Ринок кормів: відкладена перспектива / В. Дичаковська // Наше птахівництво. – 2014. – № 11. – С. 14–15.
3. Кіщак І. Т. Становлення та ефективне функціонування ринку кормових ресурсів / І. Т. Кіщак. – Миколаїв : ІЛІОН, 2004. – 280 с.

4. Нікішина О. В. Аналіз ринку комбікормової продукції в Україні / О. В. Нікішина // Товари і ринки. – 2014. – № 2(18). – С. 40–52.
5. Козаченко О. А. Державне регулювання розвитку комбікормових підприємств / О. А. Козаченко // Економіка АПК. – 2009. – № 9. – С. 55–58.

Іваницький І., Пасічник Т. Формування ринку комбікормів

Розглянуто стан і проблеми комбікормової галузі. У сучасних умовах зростає потреба в комплексному підході до формування підприємств, зайнятих у виробництві кормів для тварин. Розглянуто шляхи підвищення економічної ефективності функціонування підприємств комбікормової промисловості.

Ключові слова: комбікорми, кормовиробництво, ринок комбікормів, агропромисловий комплекс.

Ivanytskyi I., Pasichnyk T. Formation animal food market

The problems of the current state and problems of animal feed industry was considered. In conditions grow the need in complex approach to the formation of enterprises engaged in the manufacture of animal food. The ways of improving the economic efficiency of enterprises food industry was considered.

Key words: feed, fodder, animal feed market, ahroromyslovyu complex.

Іваницький І., Пасичник Т. Формирование рынка комбикормов

Рассматриваются вопросы текущего состояния и проблемы комбикормовой отрасли. В современных условиях возрастает потребность в комплексном подходе к формированию предприятий, занятых в производстве кормов для животных. Рассматриваются пути повышения экономической эффективности функционирования предприятий комбикормовой промышленности.

Ключевые слова: комбикорма, кормопроизводство, рынок комбикормов, агропромышленный комплекс.

Стаття надійшла 31.03.2017

УДК 330.131.5:631.11:636.2

**ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИТРАТ,
СПРЯМОВАНИХ НА РОЗВИТОК МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА
У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ**

І. Гавука, к. е. н.

Львівський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Однією зі значущих конкурентних переваг підприємства є вища ефективність витрат, спрямованих на розвиток його галузей. Тому виявлення закономірностей динаміки цього показника під впливом певних чинників дасть змогу визначити резерви динамічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання теорії, методології і практики забезпечення вищої ефективності витрат, спрямованих на розвиток підприємницької діяльності, знайшли своє відображення в наукових працях В. Андрій-